

Leányvári Újság

Leinwarer Zeitung

AZ ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

II/3. szám
2008. január

Boldog Új Évet!

Amikor az ember számadást készít egy év zárásakor, végiggondolja, mit sikerült elvégeznie és mit nem ahhoz képest, amit eltervezett.

Önkormányzati szinten több nem várt kiadással talákoztunk 2007-ben. Sok apró lépést tettünk. Sikerült a temető akut problémáin enyhítenünk, de még hátra van a ravatalozó.

A pályázati lehetőségekhez szükséges terveket elkészítettük. Elkészült a Várdomb utca útkialakításának engedélyezési terve, a Vaskapu puszta csatornaközmű vízjogi engedélyekhez szükséges terv, valamint az óvodabővítés módosított terve. Az óvodabővítést Európai Unió pályázati pénzből kívánjuk megvalósítani, a pályázat beadása folyamatban van.

A 2008-as év sorsdöntő lesz a falu életében. Leányvár legnagyobb egyidejű beruházása indul a Kálvária dombi telekkialakításokkal.

Reményeink szerint sikerül pályázati pénzekből az óvodabővítést végrehajtanunk. A 2008-as év megfeszített munkát fog hozni az Önkormányzatnak, a Képviselőtestületnek, a Hivatalnak és az intézményeknek egyaránt. Az állami normatívák szűkülését saját bevételeink növelésével kényszerültünk el-
lensúlyozni. Ezek népszerűtlen dolgok, de a beruházások a stabilabb jövőt célozzák, hogy valamennyiünk számára élhetőbb legyen lakóhelyünk. Hiszek benne, hogy összefogással tovább tudunk lépni, mert ez közös érdekünk!

Kívánok Leányvár minden polgárának sikeres és boldog új esztendőt!

Tóth János
polgármester

Önkormányzati hírek

Képviselő-testületi ülés 2007. december 10.

Megjelentek a képviselőtestület megválasztott tagjai:
Adamik Sándor, Boros László, Csobán Zoltán, Frank György, Juhos Tamás, Hanzelik Gábor, Misikné Lóczy Irén képviselők

Igazoltan távol: Kovács István képviselő

Dr. Holicska Judit jegyző
Papp Pál alpolgármester
Tóth János polgármester

A polgármester beszámolt a két ülés között eltelt időszakról:

- A Kálvária dombi beruházás helyzete:
 - Megérkeztek az MFB hitelek rendelkezésre állási idejének 2008. december elseji határidőről szóló rendelkező értesítések.
 - Az E.ON közép és kiefeszültségű kiviteli szerződések aláírásra kerültek.
 - Az útkialakítás földterületeinek vételi ajánlatait kiküldtük, így december 10-én az érintett területek megvásárlásra kerültek.
 - Tatabányán a megyei útfelügyeletnél tárgyalunk a kálvária-dombi utak engedélyeinek feltételeiről.
- November 15-én ülésezett a Település-környezeti és Településfejlesztési Bizottság. Fő napirendi pontként Leányvár belterületi útjainak forgalomszabályozási feladatait tekintette át.
- November 18-án ünnepi külsőségek közepette zajlott a leányvári Búcsú, melynek fénypontja az MTV által közvetített Szentmise volt.
- Megkezdődött az óvodabővítés pályázatának írása. A pályázatíró céggel a szerződés aláírásra került.
- Viszonylag csekély érdeklődés kísérte a Polgárőrség megalakítását célzó megbeszélést. A találkozón 15 fő volt jelen. A megalakulás jogi és szervezeti előkészítése a 2008-as év feladata.
- A képviselőtestület az Önkormányzat által fenntartott intézmények átvilágításával kapcsolatban tárgyalt az átvilágításra jelentkező személyekkel. A vita végén a testület abban foglalt állást, hogy az óvoda és az iskola átvizsgálását nem rendeli meg, hanem a korábbi átvilágításban foglaltakat fogja újratárgyalni.
- A testület a munkatervbe a két intézmény átvizsgálását belevette. Döntött a Polgármesteri Hivatal átvizsgálásáról, melynek költsége 150 eFt + áfa.
- Adórendeletek módosítása:
 - A telekadó a magánszemélyek kommunális adóját váltotta fel 2003. január 1-től. Mértéke 2003-ban 2 Ft/m²/év, 2004 és 2005-ben 4 Ft/m²/év, 2006 és 2007-ben 6 Ft/m²/év volt. Az adó mértéke maximálisan 240 Ft/m²/év lehet. A képviselőtestület a telekadó mértékét 2008. január 1-től 9 Ft/m²/év összegben határozta meg.
 - Kedvezményben részesülnek a 70 éven felüliek, a három vagy több gyermeket nevelő családok valamint a gyermeküket egyedül nevelő személyek. Ők változatlanul 6 Ft/m²/év mértékű telekadót fizetnek. A vállalkozók kommunális adója 1800 Ft/fő/év mértékűre emelkedett (Adórendelet mellékelve).

Önkormányzati hírek

- A képviselőtestület döntött a 2008-as évben alkalmazandó díjakról:
- A csatornadíj tételeiben az üzemeltető a lakossági fogyasztók esetén 6%-os (infláció alatti), míg az intézményi, közületi fogyasztók esetén 10%-os emelést javasolt. A három Önkormányzat tárgyalása után a közületi díjemelés mértéke 6%-os mértékűre csökkent.
- A testület elfogadta a lakossági fogyasztók esetén a 350 Ft/m³ + áfa, a közületi fogyasztók esetén a 613 Ft/m³ + áfa díjtételeket.
- A hulladékszállítás díjtételei esetén – megfelelő döntési mozgástér hiányában – a képviselőtestület tudomásul vette a Saubermacher Magyarország Kft. (jogelőd: Pyrus-Rumpold Kft.) 8,7%-os díjemelési szándékát. A 2008-as hulladékszállítási díjtétel a 2007. évi 2,781 Ft/liter + áfával szemben 3,023 Ft/liter + áfa összegű.
- Döntés született az étkezési díjtételekről is. 2008. január 1-től a Művelődési házban megszűnt az ételkiosztás. Az ételhordás a Gazdi étterem feladata. (Díjtételek a mellékletben.)
- A sírhelyek díjtételeiben a sírkertek vonatkozásában van jelentős eltérés. A 2007-es évben jelentős összeget fordított az önkormányzat új sírhelyek kialakítására (mintegy 200 darab), ezért a sírkert kialakítás igénye nagyobb lakossági hozzájárulással jár. (Díjtételek a mellékletben.)
- A világításkorszerűsítés kapcsán 5 cég ajánlata érkezett be. A képviselőtestület az ajánlatok kiegészítéseként a cégek szerződésajánlatait is szükségesnek tartja megismerni. A megalapozott döntés érdekében (rendkívüli képviselő-testületi ülés 2007. december 8.) a vállalt kötelezettségek és garanciavállalások alapvető fontosságúak.
- A képviselőtestület elfogadta a 2008. évi munkatervét.
- Az egyebek napirendi ponton belül a képviselőtestület módosította az SZMSZ függelékét. Az Ügyrendi, Összeférhetlenségi és Választási Bizottság tagjának megválasztotta Csobán Zoltán képviselőt.
- A képviselőtestület döntött, hogy nem kíván intézményirányító társulást létrehozni Kesztölc és Piliscesév Önkormányzatával a szociális alapellátást illetően. A testület azért döntött így, mert Leányvár számára semmilyen előnnyel nem járt volna az intézményi társulás, még a megemelt normatívák esetén sem.
- A képviselőtestület döntött, hogy a 70 év feletti leányvári lakosoknak karácsonyi támogatás keretében 2500 Ft/fő értékben vásárlási utalványt ajándékozik.
- A képviselőtestület támogatta Kisbér Önkormányzatának csatlakozását a Regionális Hulladékgazdálkodási Társuláshoz.

*Tóth János
polgármester*

Önkormányzati hírek

A képviselőtestület 2007. december 10.-i ülésén megállapított díjak és adók

A képviselőtestület 2008. január 1-től 9 Ft-ra emelte a telekadó mértékét. Kedvezményben részesülnek a 70 éven felüli nyugdíjasok, a 3 vagy annál több gyermeket nevelő családok, valamint a gyermeküket egyedül nevelő személyek. Ők változatlanul 6 Ft/m² telekadót fognak fizetni.

A vállalkozók kommunális adója 1800 Ft/fő/év mértékre emelkedett.

Sírhelyek:

Szimpla sírhely: 7.000 Ft/25 év.

Dupla sírhely: 14.000 Ft/25 év.

Sírkertek:

8 egyes, vagy 4 dupla sírhely méretben 600 x 540 cm méretben: 168.000 Ft/25 év.

12 egyes, vagy 6 dupla sírhely méretben 900 x 540 cm kiterjedéssel: 420.000 Ft/25 év.

4 egyes, vagy 2 dupla sírhely méretben 400 x 540 cm kiterjedéssel: 42.000 Ft/25 év.

Csatornaszolgáltatás díjai:

Lakossági: 350 Ft/m³ + áfa.

Közületi: 613 Ft/m³ + áfa.

Áthárítandó vízterhelési díj: 10,90 Ft/m³.

Hulladékszállítási díj:

3,023 Ft/liter + áfa.

Lakbérek:

Összkomfortos lakás: 180 Ft/m²/hó

Komfort nélküli lakás: 50 Ft/m²/hó

Művelődési Ház bérleti díjai:

Esküvő (1 napos)	20.000 Ft + áfa + konyha használat
Esküvő (2 napos)	30.000 Ft + áfa + konyha használat
Nagyterem (vásár)	8.000 Ft + áfa
Nagyterem (bál, egyéb rendezvény 1 napos)	25.000 Ft + áfa
Nagyterem (bál, egyéb rendezvény 2 napos)	30.000 Ft + áfa
Étkészlet	60 Ft + áfa + pótlás
Konyha használat	10.000 Ft + áfa
A nagyterem használat helyi non-profit szervezetek számára díjtalan!	
A jelenleg hatályos áfa törvény értelmében a terem bérleti díjak áfa mentesek!	

Hirdetési díjak: nem emelkedtek, a többször hirdetőik kedvezményben részesülnek.

Teljes oldal	24.000 Ft + áfa
Fél oldal	12.000 Ft + áfa
Negyed oldal	6.000 Ft + áfa
Nyolcad oldal	3.000 Ft + áfa
Tized oldal	2.500 Ft + áfa
A hirdetőik a 4. alkalomtól 20% kedvezményben részesülnek!	

Közterület foglalási díjak:

Építkezés	100 Ft/m ² /hó
Vállalkozás	250 Ft/m ² /hó
Vásározás	600 Ft/m ² /hó
Faház bérleti díj	220 Ft/m ² /hó
7,5 t-nál nagyobb össztömegű jármű, lassú jármű és jármű-szerelvény	10.000 Ft/hó

Étkezési díjak (bruttó):

Iskola	
tízórai	84 Ft
ebéd	276 Ft
uzsonna	60 Ft
Óvoda	
tízórai	84 Ft
ebéd	313 Ft
uzsonna	60 Ft
Szociális gondozottak házhozzállítással	
ebéd	400 Ft

Önkormányzati hírek

**Leányvár község Önkormányzatának
11/2007. (XII.12.) számú rendelete
a helyi adókról szóló
11/2006. (IX.15) számú rendeletével módosított
25/2005. (XII.27.) számú
rendeletének módosításáról**

Leányvár község Önkormányzata a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 1. §. (1) bekezdése alapján, a Helyi Önkormányzatokról szóló 1990. évi LXXV. törvény 16. §. (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva az alábbi rendelet alkotja.

1. §

A rendelet 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

3. §. Az adó mértéke 9 Ft/m²/év.

2. §

A rendelet 4. §-a az alábbi (3) bekezdéssel egészül ki, egyúttal az azt megelőző cím „*Adómentességek, adókedvezmények*”-re változik.

4. §. (3)

a) Adókedvezmény illeti meg azokat a 70 éven felüli magánszemélyeket, akik nyugellátásban részesülnek, továbbá azokat az adóalanyokat, akiknek családjukban 3 vagy annál több gyermeket nevelnek, illetve a gyermeküket egyedül nevelő adóalanyokat.

b) Az adókedvezmény mértéke a megállapított éves adó 33,33%-a.

c) Az adókedvezményre való jogosultságot, illetve annak megszűnését a változást követő évtől kell figyelembe venni.

3. §

A rendelet 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

5. §. Az adó mértéke az önkormányzat illetékességi területén foglalkoztatottak korrigált átlagos statisztikai állományi létszámára vetítve 1.800 Ft/fő/év.

E rendelet 2008. január 1-én lép hatályba.

A rendelet kihirdetéséről a jegyző gondoskodik.

Leányvár, 2007. december 10.

Dr. Holicska Judit
jegyző

Tóth János
polgármester

A rendelet kihirdetve:

Leányvár, 2007. december 12.

Dr. Holicska Judit
jegyző.

Búcsútól a „Sing mit”-ig

A 2007-es Erzsébet év alkalmából a leányvári egyházközséget különös megtiszteltetés érte, a Búcsú misét élő adásban tőlünk közvetítették. A még tavasszal elküldött közös kérelmünket (plébánia, képviselőtestület, német kisebbségi önkormányzat) a magyar televízió elfogadta. Az ünnep előtti hetekben dalkörünk sokat gyakorolt a templomban, hogy az ország nyilvánossága előtt minél szebben szóljanak a német és magyar miseénekek. A többszöri változtatás után papírra fektetett végleges leírt forgatókönyvet a miséző püspök sajnós az adás alatt megváltoztatta, és a hívek által nem teljesen ismert dallal kellett befejeznünk, amelyet a dalkörünk sem tudott száz százalékosan. A kis kellemetlenségnek ellenére és az azóta eltelt idő alatt kapott pozitív visszhangokból ítélve, a televíziós felvételt többször visszanezve elmondhatjuk, hogy összességében a Búcsú mise szépen sikerült.

December 2-án egyesületünk alapító tagjai megtették a bíróság által kért módosításokat. Helyesebben ezek inkább kiegészítések, pontosítások és törvényidézések voltak. Reméljük, hogy az a passzus, miszerint, ha nem vagy csak részben teljesítjük a bíróság kérését, akkor az jogosult indoklás nélkül a kérelmünk elutasítására nem fog bekövetkezni!

Mindig érdekes a Mikulás előtt kissé megszeppent arccal álló, amúgy igencsak virgonc kislányok, kisfiúk látványa. Nem volt ez az idén sem másként. Táncal, zenével fogadtuk őt. Kicsit

fáradt lehetett szegény öreg, mert nem állt be a gyerekek közé egy kis táncrea, mint szokott, viszont nagyon jól értesült volt az idősebb táncosok és a zenekar neki nem tetsző dolgaiban. A kicsik gyorsan szaladtak és kibontották csomagjaikat, és szerencsére legalább addig ott maradtak, amíg a kerek évfordulót ünneplő falubelieknek átadtuk az ajándékot. Itt kérek elnézést attól (azoktól), akik a számítógépbe bújó kisördög miatt kimaradtak a listánkból és esetleg nem kaptak meghívót, nagyon sajnáljuk! Aztán a zenekar játszott a gyerekeknek, majd labdás, székes játékok zárták a Mikulás bulit.

A Falumúzeum szépen terített asztalán sok égő gyertya várta a Sing mit VII. dalos délután éneklőit. Sajnós két olyan gyertyát is kellett gyűjtanunk, amelyekkel Lizi nénire és Ibire emlékeztünk. Kevés alkalom volt, hogy ők hiányoztak volna társaságunkból, de ezután már csak az égi magasokból hallhatják a feléjük szálló hangokat.

Szerencsére Gabi is el tudott jönni erre a vasárnap délutáni összejövetelre, de nemcsak az ő kíséretét, hanem két harmonikásunk játékát is élvezhettük. Plébánosunk és polgármesterünk jelenlétében, a teljesen megtelt teremben sorra vettük az eddig megjelent kis dalos füzetek énekeit, nem is jutottunk a végére! Az idei év az ismétlés jegyében telt, új füzetet nem állítottunk össze, de azért új dalokat is énekelünk.

Gáspár Tibor

Luca után karácsony előtt

1999-ben kaptunk először meghívást a „Luca napon Karácsony felé” nevű rendezvényre, amelyet a Dorogi Német Kisebbségi Önkormányzat szervezett. Az első időkben igyekeztek mindig pontosan Luca napján tartani a műsort, aztán idővel ezt megváltoztatták, mert a hétköznapi esemény sem a nézőknek, sem a szereplőknek nem volt a legjobb.

Hatodik alkalommal kaptunk meghívást erre a szép estére. A dorogi fúvószenekar „főszereplésével” zajló műsorba idén is helyet

kapott egy óvodás fellépés, és a helyi ifjúsági dalkör jobbra karácsonyi dalai is szépek voltak. Egyetlen külsős fellépőként ifjúsági táncosaink a Leányvár Sramli kíséretével vettek részt. A most is szépen díszített színpadon fiataljaink határozott, fegyelmezett, szinte hib nélküli produkciót mutattak be a közönség szünni nem akaró tapsa mellett. Számomra is meglepő volt, hogy a próbákon néha-néha ellazáskodott lépések és térformák már-már felnőttek magabiztossággal jelentek meg a tán-

Nemzetiség

cokban. Zenészeinknek is össze kellett kapniuk magukat, hiszen a teljes dorogi fúvós ott ült a színpad előtt és „vált füllel” figyelte a megszólaló hangokat. Szerencsére minden rendben volt!

Azaz a fellépés körül tényleg nem volt semmi gond, de az elindulás és a hazaérkezés tartogatott számunkra egy kis meglepetést. Kezdődött ugyanis azzal, hogy Kopasz (Gerstner Tamás) telefonált; a Robinál van a kultúrkulcs, de ő csak később jön, nem tudjuk kivenni a zenekar motyóját. Beugrottam az autóba és levittem a kulcsokat. A busz már ott állt szép nyugodtan, de a sofőrje erősen pattogott; neki már a Suzuki felé kellene tartania, mondta és különben is fél ötkor el kell indulnia. Igyekeznünk fogunk nyugtatgattuk őt, de mi nem az indulást határoztuk meg - ez mindig bizonytalan - hanem, hogy mikorra álljon ki a busz. A buszvezető morgolódását nyugodtan viselve szerencsésen meg is érkezünk Dorogra.

Hazaérve folytatódott a haddelhadd, szokás szerint megérkezésünkkor a fiúk segítettek vis-

szapakolni a zenekari eszközöket kultúrotthonunk emeleti termébe. Mire felpakoltunk és szálltunk volna fel a buszra, annak híre-nyoma sem volt már. Helyesebben nyoma volt, mert a lehullott hó jól mutatta a kerékmintázatot. Maximum erre a keréknyomra tudtunk volna ráülni. Gyors telefon haza: vegyétek le az összes kabátot, kalapot, egyéb dolgot a buszról! Legényeink a fellépő ruhájukban nem egészen úgy festettek, mint akik a hóhullós, szeles időhöz megfelelően alkalmazkodtak volna. Rövid üldözéssel verseny kezdődött az Erzsébet utcában az ott lévő autóink, a busz és a kabátok között. Táncos lányok leszálltak a buszról a fiúk kabátjaival a templomnál és elindultak vissza a Kultúrhoz. Az egyik autó ezt észrevette, és elkérte a kabátokat, kalapokat. Közben a másik autó már visszafelé jött, mert az eredetileg megbeszélte helyen nem talált semmit. Telefonok csörrentek, majd minden kabát, kalap megtalálta gazdáját.

Gáspár Tibor

Fasching in Leinwar

Es ist die Zeit der ausgelassenen Heiterkeit, Trubel, Freude und der Verkleidung gekommen, die Faschingszeit. Aber woher stammt eigentlich das Wort? Wie feierten die leinwarer Schwaben diese Zeit? Welche Bräuche gab es damals?

Fasching, Karneval, Fastnacht, Fasteleer bezeichnen traditionell die Zeit der Ausgelassenheit, Fröhlichkeit vor Beginn der österlichen Fastenzeit.

Der Fasching dauerte auch bei den Ungarndeutschen vom Dreikönigstag, 6. Januar bis Aschermittwoch. Dieser Zeitabschnitt wird fast überall als Fasching ('Fosching') bezeichnet, auch die ungarische Benennung 'farsang' stammt von die-

sem Wort. Die Bezeichnung Fastnacht ist nur in wenigen deutschsprachigen Dörfern bekannt.

Der Höhepunkt des Faschings bildeten bei den Ungarndeutschen auch die drei Tage, Sonntag, Montag, Dienstag, vor Aschermittwoch.

Die Sitten und Bräuche der Faschingszeit gehen auf das uralte Fest der Wintervertreibung und des Frühlingserwartens zurück. Im Mittelpunkt des Brauchtums stand das Hervorrufen der Fruchtbarkeit und die Vertreibung des Bösen.

Auch in Leinwar begann die Faschingszeit am 6. Januar, Dreikönigstag und war die Zeit der Lustigkeit und guter Laune.

Nemzetiség

Der Pfaffer besuchte am Dreikönigstag alle Häuser und Familien des Dorfes. Er und die zwei Messdiener haben das Haus geweiht und an die Tür folgendes geschrieben, 'Gáspár, Menyhért, Boldizsár', damit die drei Könige sie vor Notlagen beschützen. Es wurde gebetet und die Gäste bewirtet. Nach dem Krieg änderte sich allmählich diese alte Tradition, denn der Pfarrer ging nur zu den Familien, die es wünschten.

Am Nachmittag vom Faschingdienstag rannten die Kinder rasch aus der Schule, warfen ihre Schultaschen weg und haben sich den feiernden Erwachsenen, vor der Kirche angeschlossen. Die leinwarer Blasmusikanten haben für gute Stimmung gesorgt und die Menschen tanzten mit Freude und prächtiger Laune. Danach folgte die Eingrabung des Hahns am Hof des Wirtshauses, wo sich das ganze Dorf versammelt hat. Die Burschen haben eine Grube gegraben, darin haben sie dann den Hahn eingeworfen, so dass nur sein Kopf sehbar war. Sie haben eine Sense ('Khadi') genommen und den Kopf des Hahns abgeschlagen. Aus diesem Hahn hat die Wirtin für die Burschen 'kakaspörkölt' gekocht. Damit das Essen noch besser schmeckte, haben die Mädchen auch Hühner gebracht. Es war auch üblich, dass die Knaben Wurst aus der häuslichen Speisekammer gestohlen haben. Die Wurst haben die Frauen gekocht und sie mit Meerrettich am gleichen Abendessen verspeist. Nach dem Abendmahl begann der eigentliche große Ball und das Tanzen im Kulturhaus. Blasmusik

wurde bis in die Morgenstunden gespielt. Die leinwarer Schwaben haben sich nicht, wie damals andere Schwaben oder heute verkleidet und lustige Kostüme angezogen, sondern in ihrer eigenen Tracht gefeiert.

Einen anderen Brauch haben die Leinwarer noch zu Fasching gepflegt. Es war das Faschingsbegraben ('Foschingbegrobn') am Faschingdienstag. Als Sarg ('Truchn') diente eine, mit weißem Bettuch geschmückte, Wanne. Ein Mann hat sich in diesen „Sarg“ gelegt. Er wurde bis zu seiner Brust bedeckt, in seiner betenden Hand hat man einen Rosenkranz gegeben. Es gab einen gekleideten Pfarrer mit zwei Messdienern. Der Pfarrer hat symbolisch den Toten begraben und lauter dummes Zeug geredet. Es wurde gelacht und auch zusammen gebetet, gesungen. Am Ende des Begräbnisses haben sie noch ein-mal vor dem 40 tägigen Fasten gefeiert.

Der beliebte Faschingskuchen war und ist auch noch heutzutage unter den Ungarndeutschen der Krapfen ('Kropfn').

Es war ein alter Aberglaube, dass man am Sonntag nach Fasching Krapfen backen und essen soll, damit den Weizen kein 'Praund' (ung. konkoly) vernichtet.

Nach der Faschingszeit begann die Fastenzeit, während keine Bälle veranstaltet wurden.

*Erzählt von geb. Elisabeth Schizler,
Frau Gerli niedergeschrieben
von Linda Gáspár*

Cselgáncs

Leányvári évzáró előzetes

Az előzetes részeredmények nagyon sikeres évről tanúskodnak; a leányvári cselgáncsozók 3317 pontot szereztek a nemzetközi és a hazai bajnokságokon, a 160 magyar egyesület között az előkelő 7. helyen végeztek. Tíz **magyar bajnoki** címet sikerült elérnünk.

Nemzetközi eredmények:

Szenior kor: Pfluger Antalné 1. hely, Deák Attila 2. hely, Jánosi Natália 3. hely, Zsifkovics István 3. hely, Pfluger Antal 1. és 3. hely.

Felnőtt kor: Péntek Zoltán Szerbia 5. hely, Paks 2. hely, Olaszország 1. hely; Szikszai György Szerbia 5. hely, Olaszország 2. hely.

Ifi korcsoport: Cseffő Gábor Európai Reménységek Versenye 1. hely

Nemzetközi csapateredmények:

Svájc: 1. hely, Olaszország nők 1. hely, férfiak 1. hely; Lengyelország (Resov) 2. hely; Lengyelország (Krosno) ifjúsági lányok és fiúk

1. hely, serdülő lányok 1. hely, fiúk 2. hely.

Magyar bajnokok: Pfluger Antalné (szenior), Péntek Zoltán (felnőtt 2. osztály és 3. osztály U23-as korú), Urbanics Roxána (felnőtt 2. és 3. osztályban, még ifjúsági korú), Hornyák Zsófi (junior és felnőtt 2. oszt.), Cseffő Gábor ifi, Makovics Roxána diák.

Felnőtt női 2. oszt. csapat és az 1. osztályban a lányok a 3. helyen végeztek.

Sikerkovács edzőink: Pfluger Antalné, Deák Attila, Nagy József, Kreis Zoltán, Pfluger Antal.

Bíróink is jól működtek 2007-es évben, nagyon sikeres volt a felminősítő vizsgájuk.

Felsőbb osztályba lépett bírók: Oláh Szilárd Országos bíró, Péntek Zoltán 1. osztályú bíró, Jezsik Mónika 1. osztályú bíró, Bíró Szabolcs 1. osztályú bíró, Sass Dorottya 2. osztályú bíró.

*Pfluger Antal
SE elnök*

Dióhéjban az aromaterápiáról

Napjainkban egyre népszerűbbé válik az aromaterápia. Gyógynövényboltok, nagyobb illatszerboltok polcain sora feltűnnek az apró üvegcsek, különböző illatos olajokat rejtve. A vállalkozó kedvűek vásárolnak belőlük, és otthonuk levegőjének frissítésére használják az illóolajokat. Egészségmegőrzéshez, betegségből való felgyógyuláshoz, egyes problémák kezeléséhez is használhatjuk őket. Az illóolajokat, vagy más néven aromákat, többnyire préseléssel vagy lepárlással nyerik ki a növényekből. Egy csepp rózsaoajban harminc kinyílt rózsa koncentrált illata rejtőzik. Ezért az illóolajokból mindig csak kis mennyiségeket használunk, ízlésünk szerint váltogathatjuk őket, de figyelni kell az alkalmazásuknál a körülöttünk élők érzékenységre is!

Már az ókori kultúrák is jól ismerték, és sokoldalúan használták az illóolajokat. Elsősorban testápolás céljára, illatosító eszközként alkalmazták, de igazán nagy jelentőséget a szakrális tevékenységekben kapott. Papi beavatás elképzelhetetlen volt illóolaj nélkül, az uralkodókat pedig felkenték, és ehhez illóolajokat használtak. A gyógyítás eszközeként ugyancsak szerepet kaptak az aromás anyagok: az egyiptomi, a mezopotámiai, a görög és a római, illetve az indiai és a kínai kultúrában egyaránt ismerték és kedvelték őket. A Biblia szövegében megtalálható a balsam, a tömjén és a mirha is.

A virágok, gyümölcsök, levelek, gyökerek jellegzetes illatát nagyrészt a bennük felhalmozódott illóolajok adják. Az illóolajok erősen „koncentrált” természetes anyagok, amelyek a növények fennmaradásában játszanak fontos szerepet. Több-kevesebb illóolajat az aromás növények valamennyi része tartalmaz: a narancsfa gyümölcse adja például a narancsolajat, a levelek és a hajtások a petitgrainolajat, míg a virágok a neroli (narancsvirág) olajat. Példaként említhető még a szegfűszeg, melynek virágbimbójából, szárából és leveleiből egyaránt készítenek illóolajat, valamint az erdeifenyő, melynek tűleveleiből, fájából és gyantájából is nyernek ki illóolajat. Az adott

növény különböző részeiből származó illóolaj összetétele, így módon hatása és illata is különböző.

Az illóolajok a szaglószerben keresztül, a légtérből belelegezve vagy inhalálással, keresztül felszívódva, illetve szájon át az emésztőtraktusba juttatva kerülhetnek szervezetünkbe.

Alkalmazásuk, illetve kiválasztódásuk helyétől függően az alábbi főbb hatásokkal rendelkeznek:

- antimikrobiális hatás (baktériumok, gombák szaporodását, fejlődését gátló hatás) – valamennyi szervrendszerrel számolhatunk e hatás érvényesülésével (néhány ismertebb antimikrobiális hatású illóolaj: cickafarkfű, citromella, eukaliptusz, fahéj, kakukkfű, kamilla, levendula, szegfűszeg, teafa)
- légutakra gyakorolt hatások: számos illóolaj a tüdőn keresztül választódik ki, elősegíti a légutakban letapadt kóros váladék elfolyósítását és kiürülését, melynek köszönhetően javul a légutak átjárhatósága (ilyen hatásokkal bíró olajok: ánizs, édeskömény, erdeifenyő, eukaliptusz, törpefenyő); emellett egyes illóolajoknak (pl. kakukkfű) a hörgők görcsét oldó hatásával is számolni lehet
- bőrvörösítő hatás: az illóolajok külsőleg alkalmazva fokozzák a bőr és az izomszövetek vérellátását, és a mélyebb szöveti rétegekbe jutva fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő hatást is kifejtenek (ilyen hatású olajok: boróka, borsos menta, erdei fenyő, eukaliptusz, kámfor, rozmaring)
- emésztőrendszerre gyakorolt hatások: belsőleges alkalmazásnál leginkább az étvágyjavító, szélhajtó, görcsoldó és az epehajtó hatások érvényesülnek (ilyen hatású olajok: ánizs, borsmenta, édeskömény); külsőleges alkalmazásnál, például a kisgyermekek bélgörcsének kezelésére szánt ánizs vagy édeskömény illóolajat tartalmazó masszázsolajnál csak az enyhe görcsoldó hatással számolhatunk
- vizeletkiválasztó-rendszerre kifejtett hatá-

Egészség-Betegség

sok (fertőtlenítő, vizelethajtó és görcsoldó): ilyenre példa a borókaolaj

- nyugtató hatású: a citromfű, a narancsvirág és a levendula olaja.

Levegőtisztítás, fertőzések elkerülése: bergamott, eukaliptusz, citrom, levendula, fenyő illóolajat, vagy tetszés szerint keverhetjük ezeket is

Fáradtság leküzdését segítő, frissítő illatok: citrom, mandarin, borsos menta, eukaliptusz, rozmarin

Harmonizáló, nyugtató, feszültségoldó illatok: fenyő, rózsafa, rózsza, narancsvirág, citromfű

Főbb illóolajok:

Citrom: párologtatva kiváló baktérium és vírusölő, frissítő hatású, gyulladást gátló. Légzőszervi megbetegedéseknél: megfázás, influenza, torokgyulladás, pamut zsebkendőre cseppenthető (1-2 csepp), minden orrfújásnál belélegezzük. Tisztítja és fertőtleníti a légutakat, friss illatával jobb kedvre hangol. Fürdőként (felnőttnek a kád vizébe 5-8 csepp, gyerekek a nagy kád vizébe 4-5 csepp) salaktalanító, véredényeket erősítő, emésztést rendező hatású. Kitűnően alkalmazható lázcsillapító fürdők adalékanyagaként.

Levendula: görcsoldó, fájdalomcsillapító, depresszió ellenes, nyugtató hatású, emellett vírus és baktériumölő. Szabályozza a vérnyomást, serkenti az immunrendszer működését. Kedvezően befolyásolja a női hormonműködést. Az egyetlen illóolaj, amit hígítatlanul a bőrre kenhetünk. Kisebb égési sérülések kitűnően kezelhetők vele. Ha az égés helyét azonnal beecseteljük levendulával, nem hólyagosodik fel a bőr, a fájdalom hamarabb elmúlik. Ha csak később jutunk illóolajhoz, akkor is érdemes használni, gyorsabban és szebben gyógyul a seb. Horzsolásokra, hegek kezelésére is használhatjuk. Általános sebgyógyító és fertőtlenítő hatással bír. Aki rosszul alszik, tegyen egy csepp levendulát a párnája csücskére. A kellemes virágillat elősegíti a jó alvást.

Borsmenta: a gyógyszerári forgalomban lévő China olaj tiszta borsmentát tartalmaz. Sokoldalúan használható szer, de nem alkalmazható hat évnél fiatalabb gyerekeknek! Lázcsillapító, fájdalomcsillapító, légút tisztító, frissítő hatású. Fejfájásnál cseppentsünk zsebkendőre belőle, és azt szagolgassuk, vagy tegyünk egy vizes kendőre 2-3 csepp borsos mentát, és kössük a kendőt a homlokunkra! Ha csipi a szemünket a párologó mentaolaj, akkor vegyük le egy időre a kendőt, mert túl erősre sikerült a borogatás. Menstruációs fájdalmak idején tegyünk egy pohár teába 2 csepp China olajat, és igyuk meg! Gyorsabban hat, mint a fájdalomcsillapító gyógyszerek. Arcüreg-, homloküreggyulladásnál, valamint betegségek megelőzésére párologtassunk borsmenta olajat, citrommal keverve. Ha túl sok borsmentát cseppentünk a párologtatóba, csipni fogja a szemünket! Elsősegély céljára is használható, ájulás, rosszullet esetén szagoltassunk menta olajat.

Párologtatáshoz egy-egy alkalommal összesen kb. 20 csepp illóolajat tegyünk a párologtató edény vizébe.

Használhatjuk még az illóolajokat kellemes frissítő, nyugtató, vagy gyógyító hatású fürdők készítéséhez. Ilyenkor a megfelelő hatás kiváltásához szükséges olajokat célszerű előbb elkeverni egy kevés mézben, tejfölben, esetleg kedvenc habfürdőkben, mert így egyenletesebben oszlik el az olaj a fürdővízben.

Gyógyító krémek is készíthetők illóolajokból. A krémbe több, egymás hatását kiegészítő olajat célszerű keverni.

Jó egészséget kívánok a kedves olvasónak!

Ha több információt szeretnének megtudni az illóolajok használatáról látgassanak el a www.aroma.lap.hu oldalra.

Madar Veronika

Újévtől Hamvazószerdáig

A január elseji évkezdés a Gergely-féle naptárreform után vált általánossá. Az új év első napjához számos hiedelem, babona kötődik, mert ennek a napnak a lefolyásából következtek az egész évre. Következzék most néhány hiedelem:

- Semmit sem szabad ezen a napon kiadni a házból, mert akkor egész évben minden ki megy onnan.
- Őseink igyekeztek tartózkodni a veszeke-déstől, házi viszálykodástól.
- Női munkatilalmi nap is volt, nem szabadott mosni, varrni, fonni, de az állatokat sem fogták be Újévkor.
- Azt tartották, ha újév napja reggelén az első látogató férfi, az szerencsét hoz, ha nő, az szerencsétlenséget.
- Szokás volt kora reggel friss vízben mosakodni, hogy egészségesek maradjunk. Aki reggel a kútról elsőnek mert vizet, úgy mondták, elvitte az aranyvizet, egész évben szerencsés lesz. Egyes vidékeken a mosdóvízbe egy piros almát is tettek, ami szintén az egészség jelképe.
- Bizonyos táplálkozási tilalmak is kapcsolódnak ehhez a naphoz, melyek szerint baromfit nem lehetett enni, mert a tyúk elkaparja a szerencsét, ellenben ajánlatos a malachús fogyasztása, mert az kitúrja a szerencsét.

Szemes terményeket is ajánlatos enni, babot, lencsét, mert akkor sok pénzük lesz a háziaknak. Sok vidéken rétest sütöttek szintén az analógia jegyében, hogy nyúljon olyan hosszúra az élet, mint a rétestészta.

Szép hagyomány Újév napján, hogy fiúgyerekek és legények házról házra járva verses jókívánásokat mondanak a háziaknak, akik cserébe megvendégelik őket. Egyes falvakban az újévköszöntők a portákon gabonamagvakat szórnak szét, hogy bő termés legyen. Ezeket a magokat aztán a tyúkoknak adják a háziak, hogy sokat tojjanak. A hajnali időjárásból az egész évre jósoltak; ha szép idő volt, mezőgaz-

dasági szempontból jó lesz az esztendő, ha csillagos az ég, rövid lesz a tél.

Illyés Gyula: Farsang (részlet)

A zene harmadnapja szólt már,
harmadnapja a friss zene!
a kis parasztház harmadnapja
szinte keringett már bele!
A víg zenébe, ami nappal
megragadt még a ház körül,
de éjjel, már harmadik éje,
diadalmasan szétterült,
szétfolyt és fölszállt büszke jelként
s a kicsi ház, a tél, a hó
fölött lengett mint mesebéli
víg népekkel telt léghajó.
Örömmel, vígsággal, reménnyel
duzzadó léggömb odafent
a téli éjben s kosarában
mi a kis házban idelent,
a kis házban, hol harmadnapja
a konyha és a két szoba
a fél falunak volt etető-
itató paradicsoma
mér földre szállott hívogatva
a káposzta, a bor szaga
s nem szállt hiába, ilyen lakzit
a környék nem látott soha!

Osváth Erzsébet: Sül a fánk

Serceg a zsír,
sül a fánk.
Fényessárga serpenyőből
ragyog ránk.
Illatozik,
nő, dagad,
az orrunkat csiklandozó
jó falat.
Már a tálon
a sok fánk,
Fehér cukorfelhő alól
nevet ránk.
Ránk nevet
és integet.
Itt a farsang, vidám farsang,
gyerekek.

Nincsen farsang fánk nélkül...

Vízkeresztől a negyvennapos böjt kezdetéig tart a farsangi, báli szezon. A magyar farsang hagyományos tésztája a fánk, ismerkedjünk meg a történetével, receptjével.

A legenda szerint a fánk története Bécsben kezdődött, amikor egy Krapfen nevű pék meghalt, a felesége vette át a pékműhely vezetését. A pékség híres volt finom kenyereiről, a város végéből is elzarándokoltak az emberek, hogy megvegyék. Egyik nap a kenyér nem készült el idejében. A vásárlók egyre türelmetlenebbek lettek, zúgolódtak, addig-addig, hogy a pékné kijött a sodrából, és egy darab kenyértésztát, ami éppen a kezében volt, valakinek a fejéhez akarta vágni. Mivel elvettette a célzást, nem találta el kiszemelt áldozatát, így a tészta a kályhán lévő lábásba pottyant, ebben a lábásban pedig zsír forrdogált.

A tészta a zsírban pár perc alatt aranysárgára sült, így a véletlennek köszönhetően megszületett az első fánk. A bécsiek azóta is Krapfennek hívják.

Egy másik forrás szerint a fánk francia eredetű édesség.

XVI. Lajos hitvese, Marie Antoinette királyné egy farsangi bál alkalmával megszökött egy álarcosbálról, és álöltözetében elvegyült a tömegben, amely a karneváli éjszakán az utcákon kavargott. Az esti sétálás közben megéhezett a királyné, így egy mézeskalácsos mestertől vásárolt egy fánkot, amit az nagy kosárból árult. A fánk rendkívül ízlett neki, ezért az egészet felvásárolta.

A karnevál elmúltával pedig a fánköt is berendeltette a palotába. A mézeskalácsos elmesélte a fánk receptjét és elkészítési módját a királyné cukrászának. A cukrász finomította és egy kicsit módosította a receptet, ettől kezdve pedig a királyi lakomák kedvelt finomságává vált. Mivel az emberek hamar megkedvelték a finom, laktató, olcsó tésztafélét, ezért a mai napig fogyasztják. A legtöbb országban sütnék különféle fánkokat, a receptek mindenütt a helyi szokásoknak és alapanyagoknak megfelelően módosultak.

Lelkünknek is nagyon jólesik, ha a téli zimankó idején, a farsangra készítenő ételek tervezésekor kinyithatjuk a kamra ajtaját és szemrevételezhetjük a polcokon sorakozó befőttjeinket. A segítségükkel új, ötletes és persze finom ételt készíthetünk. Íme néhány ötlet:

Gyümölcsös pulykanyársak

Hozzávalók: 60 dkg filézett pulykamell, fél üveg őszibarackbefőtt, 15 dkg aszalt szilva, 2 evőkanál szárnyas fűszerkeverék, 1 dl vörösbor, 1 dl étolaj

Az aszalt szilvát vörösborban áztatjuk néhány óráig, majd kimagozzuk. A barackokat leszűrjük, lecsepegtetjük, negyedeljük. A megmosott pulykamellet 3-4 cm-es darabokra vágjuk. Hegyezett hurkapálcára tűzzük felváltva őket. Meghintjük szárnyas fűszerkeverékkel, majd az előhevített olajon pirosra sütjük. Szintén roston sült zöldségekkel (felezett gomba, uborka, sárgarépa, mini kukorica) körítjük.

Elkészítési idő: 50 perc

Ajánlott ital: száraz vörösbor

Gyümölcsrízzsel töltött palacsinta

Hozzávalók: 8 db hagyományos sós palacsinta, 15 dkg meggybefőtt, 10 dkg rizs, 3 dl tej, 0,5 db vaníliarúd, 5 dkg cukor, 1 dl tejszín, 2 dl csoki szósz

A megmosott rizst vaníliás tejben puhára főzzük. Lehűtjük, majd hozzákeverjük a cukrot, a kimagozott meggybefőttet. Amikor a rizs teljesen kihűlt, hozzákeverjük a felvert tejszínhabot. Betöltjük a palacsintákba, ezeket 2 ujjnyi vastag darabokra vágjuk, majd csoki szósszal vékonyan megöntözzük.

Elkészítési idő: 30 perc

Ajánlott ital: édes fehérbor

Nincsen farsang jelmez nélkül...

A szülőknek sok fejtörést okoz, minek is öltözzön be a gyerkőc farsangkor. Gyakran a csemetének pontos elképzelése van arról, mi is szeretne lenni, csak éppen nem tudjuk magunk elkészíteni, vagy nincs lehetőségünk kibérelni neki az áhított jelmezt. Manapság nagy segítséget nyújtanak a szülőknek a jelmezkölcsönzők, ahol sok esetben már 5000 Ft alatt is tudunk jelmezt bérelni. De ha egy népszerű figurát szeretnénk, akkor már nagyon korán el kell menni és le kell foglalni az öltözetet.

Viszont minek költenénk, ha magunk is készíthetünk egyedi jelmezeket?

A kislányok többnyire különféle tündéreknek, királynőknek öltöznek. Sokszor egy egész királyi udvar is összejön egy-egy ilyen farsangon. A kisfiúk jellemzően lovagok, királyok és különféle férfias foglalkozások megszemélyesítői lesznek ilyenkor. Ezekon kívül a gyermekek szívesen öltöznek be különféle állatoknak.

Lehetőség szerint a jelmez fejrésze ne legyen

egyben a testével, mert így gyerekeinknek nehezebb dolga lehet az önfeledt játék közben.

Jelmezötletek lányoknak: királylány, hercegnő, grófnő, hastáncos, virág- vagy évszak-tündér, jó vagy rossz boszorkány, indiánlány, sztár, táncosnő

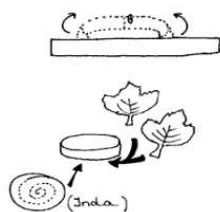
Jelmezötletek fiúknak: lovag, királyfi, varázsló, cowboy, indián, superhősök

Jelmezötletek mindenkinek: kertész, orvos, pillangó, katicabogár, teknős, madár, fa, virág, méhecske, cica, kutya

Ha jelmezverseny van gyerekeknél, és annak végeztével már nem kell maskarában lenni, akkor választhatunk olyan álöltözeteket is, amik szépek, ötletesek, de egyébként játszásra kevéssé alkalmasak. Pl. torony, hirdetőoszlop, villanszerelő, szaloncukor, földgömb, hóember, medve, hableány.

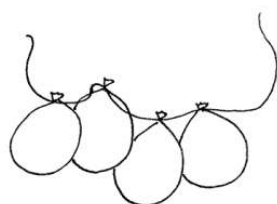
Tekintsenek meg egy otthon elkészíthető jelmezt:

Szőlő jelmez

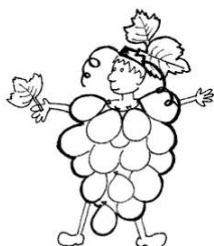
A fejdíszet zöld kartonpapírból állítjuk össze:

1. Fejpántot megformáljuk, iratkapoccsal összefogjuk
2. Rárögzítjük a zöld papírból készült leveleket és a papírból körkörösén kivágott „indákat”.

Testjelmez elkészítése:

1. Különböző méretű lufikat fújunk föl, amiket madzagok segítségével felakasztunk a gyermekre. Érdeemes a nagyobb méretű lufikat felülre helyezni.

A leányvári svábság 250 évvel ezelőtti telepítésének valós történelmi háttere és történései

Az év kezdete hagyományosan a tervezetés, a számbavétel, a visszatekintés időszaka. Az emlékezés csak annyiban formabontó, hogy egy-két év helyett egy-két évszázados időszakra vonatkozik. A Szent Erzsébet jubileumra írt visszatekintésem során több régi okiratot ismerhettem meg. Az első, és legizgalmasabb okiratok, levelek az egyházi levéltárakból kerültek elő, de jól tudtam hasznosítani Gerstner Ferenc gazdag dokumentum gyűjteményét és feljegyzéseit, amelyeket rendelkezésemre bocsátott, és amelyeket ezúttal is megköszönök. Az időszak megválasztása nem önkényes, hiszen ez időben kerültek községünkbe az első sváb telepesek. Ők és leszármazottaik közel 2 évszázados munkája révén alakult ki községünk mai arculata. A forrásértékű dokumentumok további írásokat is motiválnak, s ezért a későbbiekben – érdeklődés esetén – azok folytatása is biztosítható, de jelentheti akár egy hagyományörző közösség folyamatos klubszerű kereteit is.

A helyi történések csak a korszak történelmi hátterének vázlatos értékelésével értelmezhetők. A hagyományos történelmi leckék helyett csak egy-két érdekesebb gondolat ismertetésével érzékeltetném e korszak szellemét, uralkodóit, népét. Tenném ezt azért is, hogy az elmúlt fél évszázad sematikus, egyoldalú ismeretanyagával szemben egy árnyaltabb, és vitatkozóbb képet kapjon az érdeklődő olvasó.

A 150 éves török világ és az ellene folytatott másfél évtizedes felszabadító háború pusztításai, Thököly kuruc-labanc világa, és II. Rákóczi Ferenc harcai következményeként egy teljesen elpusztult lakatlan ország lettünk. *„Napi járóföldre nem lehetett találni falut vagy emberi települést elsősorban a legjobb alföldi földek maradtak megműveletlenek, és lakatlanok. Mindenütt utakon ember nagyságú gazzal benőtt sok helyütt mocsaras, ingoványos, fátlan vadon volt.”* (Pezenhoffer) S ehhez társult az időszakként ismétlődő pestis, himlő, kolera.

Esztergomot 1683. október 26-án szabadította fel Lotharingiai Károly. Sobieski János lengyel király, és fia Lotharingiai Károly lovasságának köszönheti, hogy megmenekült a párkányi csatában. A király öntelt és hiú volt, de bátorságnak nem volt híján. Az esztergomi Duna-parti sétány mellett látjuk a Sobieski-emlékművet. *„Esztergom visszavételének 250. évfordulójára állította a megye, a város... 1933. szeptember 14.”* - olvashatjuk. Hát ilyen a történelem és a hálás utókor? Ez időben Esztergomon kívül

a megyében alig 2000 (!) ember élt. A töröktől visszafoglalt területeket bizottságok járták, és Leányvár „egészen elhagyott” („ganz odelt”) minősítést kapott. Az 1720. évi adóösszeírásban sem találkozunk községünk nevével. 1733-ban pestis járvány pusztított településünkön. E járványról írják Óbudán, hogy *„a halálesetek alig 1/6-át jegyezték fel, mert nem maradt, aki a haláleseteket bejelentette volna, egész családok, utcasorok pusztultak el.”* A halálos ragály 10-12 óra alatt vált végzetessé. 1752-ben a Nagyszombati Egyetemen elindul az egyetemi orvosképzés. Mária Terézia elrendeli, hogy minden vármegyének legyen képzett főorvosa, aki a rászorulókat ingyen gyógyítja.

1919-ben megjelent Gelsei Bíró Zoltán könyve „A Habsburg-ház bűnei” címmel. A könyv alcíme „Magyarország 400 éves szenvedésének története”. A címlapon jelige *„A királyok olyanok az erkölcsi világban, mint a szörnyek a természetben.”* II. Józseftől, a kalapos királytól olvashatjuk, hogy az emberek a törvény előtt egyenlők *„akinek kutyabőre van büntetlen gazember, míg más, akinek nincs ilyen rongya hasonló esetben, felakasztatik”*. (Révérie) De ne hivatkozzunk a Habsburg uralkodóra. Ha napjainkban a rendőr, autóvezető országgyűlési képviselőt kíván igazoltatni, akkor a tisztelt képviselő úr vagy a szolgálati fegyverével hadonászik, vagy nem fúj az alkoholszondába. Azért a mentelmi jog, már mégiscsak más, mint az átkos emlékü kutyabőr. De hát ki is itt az úriember?

Mielőtt holmi megszállott legitimistának gondolnának, azért persze, hogy hozzátartozik a Habsburg-házhoz a meg sem házasodott I. Rudolf, az eretnek Miksa, és II. Mátyás, a hitközönyös, és buja életű II. Lipót. Nézzük meg hogyan „szenvedett” országunk III. Károly, és Mária Terézia uralkodásának időszakában.

III. Károly (1711-1740) 29 évet uralkodott, és korának egyik legműveltebb uralkodója volt. 13 éves korában már négy nyelvet beszélt. Szállóigévé vált mondása: *„Kevés gazdag és nagyúr jut az égbe”*. Buzgó katolikus volt, de tiszteletben tartotta a más felekezetűek hitét is. Uralkodása időszakában érkeztek az első sváb telepesek Magyarországra.

„Ők elsősorban azért jöttek, mert otthon, hazájukban éhínség volt, és legelőször csak olyan főurak birtokaira jöttek, akiknek még legjobb módjukban állt gondoskodni róluk, mégis még rosszabbnak ta-

Nyitott oldal

látták itt a helyzetet, mint otthon, és többen is inkább rászánták magukat a keserves visszautazás nélkülözéseire, mintsem, hogy itt maradjanak. Szegény emberben Magyarországon sincs hiány.” (Haczel: „Weltbeschreibung”) Ulm és Regensburg volt a fő gyűjtőhelye a kitelepülni szándékozóknak. A franciák ezidőben folytattak támadást egész DNy Németország ellen. A sváb lakosságra sarcot vetettek ki, egész falvakat gyűjtogattak, és fosztottak ki. III. Károly azzal hívta az embereket az új hazába, hogy itt „ők lesznek a kereszténység bástyái”. A kívándorlás több hullámban történt.

Az első csolnoki anyakönyvi bejegyzések azt igazolják, hogy falunkba 1732-1733-ban valamint 1754-1756-ban érkeztek az első telepesek. (Ez időben a csolnoki anyaegyházhoz tartozott községünk.) Az első betelepült leányvári családok neveit a csolnoki keresztelési, házassági, és halálozási anyakönyvek (Matrikeln) 1752-től 1803-ig tartalmazzák. Az első keresztelt az 1752. október 20-án Leányváron született Antónia Josepha Poosk. A szülők 1752-ben kötötték házasságot. A harmadik keresztelt Jakobus Merkswohl, aki 1753. január 25-én született Leányváron, és ezidőben ritka hosszú életkort, 63 évet élt. A Merkswohl név a közelmúltig élő név volt községünkben, a ma is élő leszármazottak Leányvárra magyarosították nevüket. Az ötödik anyakönyvi bejegyzés Konrádó Pech, és Maria Barbara 1744-ben kötött házasságából született 14 (!) gyermekük nevét születési és halálozási dátumát rögzíti. Beszédese a bejegyzések. Az anya 27 évesen kötött házasságot, és a haláláig tartó 22 évben, 14 gyermeket szült, akik közül Adamus csak öt napot élt, Valentinus egy éves korában halt meg, és a család leghosszabb életű tagja volt. 1754-ben januárban, és decemberben is szült az édesanya. Corneliusból és Adamusból is két-két gyermek született, amikor az első Kornélnak született gyermek meghalt, a következőnek született fiúgyermekét is Kornélnak keresztelték, és így volt ez az Ádámnál is. Nem egy példa van a háromszoros keresztnév ismétlődésekre egy családon belül. 2007-ben községünkben 15 gyermek született. A forrásmunkákban megfigyelték, hogy a domináns fiú, vagy leány keresztnév az apa, vagy anya németországi születésének helye szerinti templom védőszentjének nevével volt azonos, és ebből következően gyakoribb. A ma is élő Eifert névből 1752-től napjainkig, mintegy 150 leszármazottat regisztráltak az anyakönyvek. Ebből a számítógépes adatbázisból bármelyik Eifert nevű személyről viszonylag gyorsan elkészíthető a család magyarországi eredetűg visszatékintő családfa. Ez az adatbázis

minden leányvári családi névről rendelkezésre áll. Az ijesztő méretű csecsemőhalandóság mérséklését szolgálta a „császári és apostoli királyné tanácsosának”, Kraus Henrik Nepumuk Jánosnak a bábamesterségre tanító könyvének 1766. évi megjelenése. *„Ha szülő nőhöz hívják a bábát időhúzás és várakozás nélkül menjenek ki hozzá. Az angyalcsinálást, és a gyerekek kicserélését kerüljék el.”*- olvashatjuk.

III. Károly után lánya, Mária Terézia lett a császárnő és királynő. (Pragmatica Sanctio) 29 évi házasságából 16 gyermeke született. A boldog gyermekeire büszke édesanya sikeres uralkodója is volt a Monarchiának. Sematikus történelemtanításunkból személyében az osztrák gyarmatosító törekvések megvalósítóját ismertük meg. Nézzük meg, hogyan valósult meg *„A magyarság kigyilkolása a Habsburgok alatt”*. (Baráthosy Balogh Benedek 1937-ben megjelent műve)

A királynő 1741. szeptember 11-én a pozsonyi országgyűlésen a magyarok segítségét kérte a több oldalról fenyegető háború befejezésére. *„Vitam et sanguinem”* („Életünket és vérünket”) volt a magyarok közfelkiáltásos válasza királynőjüknek. Hadik András és Károlyi Sándor huszárjainak katonai sikerei is segítették abban, hogy a Monarchiát győztesen kivezette a háborúból. Visszaadta Magyarországnak a Bánságot és Bácskát, az erdélyi részeket, a Szerémséget és Szlavóniát. Bécsben magyar testőrök vigyázták a királynőt. Egykori testőr volt a magyar irodalom jelesi közül Orczy, Bessenyei, Barcsai, Báróczi, és Kisfaludy. A bécsi Theresianumban ingyen tanulhattak a magyar nemesi növendékek. A könyvtáralapító Széchényi Ferenc is ennek az akadémiának volt a növendéke. Orczy Lőrinc írja *„a teréziánus kor kiválóan jökedvű mulató kora a magyar nemességnek”*. 12-14 hektár szántó és 6 hektár rét volt egy jobbágytelek. (Az 1950-es években egy jobbágyteleknyi földdel már kulák volt a paraszt). Az osztrák örökös tartományok és a hadsereg a magyar mezőgazdaság termékeinek biztos piacát jelentették. A Monarchián kívüli területek agrártermékeit vámokkal sújtották, és így védték a magyar termékeket. Ez időre datálható annak a védővámrendszernek a kialakulása, amely még az első világháborút megelőző bécsi munkások követeléseiből is visszaköszön. *“Le a védővámokkal!”* *„Nem akarunk tovább Magyarország rabszolgái lenni!”*- követelték a tüntető bécsiek (a Tolnai Világlapja korabeli képeiből). A későbbi időkben a vas és acél országa akartunk lenni, de az sem sikeredett igazán. Egyszerűen nem akarjuk megérteni, hogy nekünk azzal célszerű foglalkozni, amihez a legelőnyösebbek a feltételeink. Ezt a közgazdaságtanban a kom-

paratív előnyöknek hívják, és már nagyon régóta ismerik. A globalizáció időszakában is ezt lovalja meg a tőke. Mária Terézia 1764-ben alapítja meg a Szent István rendet, amely a Monarchia egyik legjelentősebb kitüntetése lett. E rend polgári fokozatát 1867-ben Eötvös József és Arany János is megkapta. Mária Terézia halála előtt betegágyához hivatja Eszterházy kancellárt, és e szavakkal búcsúzik tőle: *”Eszterházy én meghalok, de mondja meg nemzetének, hogy hálával emlékezem róla utolsó perceimben is”*.

Az Ő uralkodásának időszakában aulikus (udvarhű) magyar arisztokraták aktív támogatásával folytatódott a svábság telepítése. Ezek költségeit a kivándorlók, a telepítést végző földesurak és a királynő vállalták. Már az akkori adószedők is igen találékonyak voltak, mert volt az okmányok ellenében illeték, fizetni kellett a röghöz kötöttségtől való szabadításért, volt ún. emigrációs taxa, és az ún. „brautlauf” (ez afféle menyasszonyszöktetésnek nevezhető). A női jobbágy értékesebb volt, a férfínál, mert ahogy akkor írták, ő „újratermelte” a munkaerőt földesurának.

Szinte kísértetiesnek tűnik, de mintha a román diktátor Ceausescu ennek mintájára, fejpénz lefizetése ellenében zsuppolta volna ki a szászokat Erdélyből. A Duna tv tudósításaiban találkozhatunk a valamikor virágzó, és ma enyészetnek induló erdélyi szász falvak és városok lepusztult állapotával, elnéptelenedésével.

Ha összejött egy hajórakománnyi ember, akkor a hajó, az ún. Ulmer Schachtel elindult úticélja felé. A hajók 25x3-4 métereseek voltak, és 400 mázsa körül voltak terhelhetők. Rajta közepén egy házikó, a két végén pedig két-két kormánylapát volt. Az ulmi városháza falát díszíti egy korabeli hajó freskója, de Visegrádon is láthatunk hasonlót egy hajdan volt dunai kikötő helyén épült vendéglő homlokzati falrészén.

A svábok telepítése kapcsán még közelmúltunk neves írója Németh László is megfogalmazta az elnémetesítés vádját. A bácskai szélekre a hajdúk telepítését vetette föl. Ők jó fegyverforgatóként védtek volna déli határainkat. A gondolat kézenfekvőnek tűnik, de kivitelezésével ütközött, hogy a kuruc-labanc háborúban ők is megfogyatkoztak, többük emigrációba ment, vagy a bujdosó legények sorsát választotta.

Őket eltelepítve a hajdú települések maradtak volna néptelenek, de bizonyára a császár III. Károly lehetett annyira óvatos, hogy nem telepítette oda azokat a kardforgató hajdan volt kurucokat, akik

ellen még alig pár éve háborút viselt. De a legfőbb gond abból eredt, hogy a török kiűzése után alig 1,5 millió ember maradt az országban. Minél előbb telepíteni kellett, hogy az országnak legyen földművelője, katonája és adófizetője. A telepítést körülengő nacionalista felhangoknak nem volt valóságalapja. Mindazonáltal nem lehettek rosszindulatúak, inkább csak naivak. Ezt a nacionalista érvrendszert a levente mozgalom vezérkönyve is használta.

A 250 évvel ezelőtt idetelepített svábság szorgalmával, munkájával igazolta, hogy az akkori döntéshozók jól mérték fel a cselekvés irányát. A második világháborút követő sváb kitelepítés után ismét lepusztult falvak jelezték, hogy a kollektív büntetés nemcsak törvénytelen volt, hanem gazdaságilag is az ország hátrányává vált. Akiket 1946-ban marhavagonokban egy batyuval kizsuppoltak az országból, azok a lebombázott Németország nem egy települését rövid idő alatt újjáépítették. Akkoriban az a mondás járta, ezekben a németországi településekben, hogyha valakinek autója, két-három lakással rendelkező háza van az csak egy „flüchtling” (betelepült) lehetett. Hát az igazságról, megkövetésről talán itt be lehetne fejezni. A magyarországi otthonaikban maradt kis számú svábság a többi kisebbséggel és a nemzetet alkotó többséggel (micsoda buta kifejezések) együtt helytálltak a háború utáni újjáépítésben. A nagypolitika a bűnös döntéseiért már többször követte meg az „országrontó” svábságot. Az utódok sem 1956-ban, sem 1989 után nem követeltek, nem harácsoltak, hazájukhoz hűek maradtak. A napjainkban szerveződni látszó bőrféjű rasszisták aktivistái nem a svábságból kerülnek ki. A kisebbségnek sem tetszik minden, ami napjainkban itthon történik. Az alkotmányos mulasztás a kisebbségek parlamenti képviselőinek biztosításában csak az egyik hiányosság. Az elvadult környezetünk szépítését nem kellene parlagfüirtő legényekre bízni. Egy frusztrált, beteg társadalmat kell gyógyítani, hogy ne válhasson a gárdisták melegágyává.

Talán túlságosan előreszaladtunk az időben, és mielőtt a helytörténet a napi politika bozótharcának mocsarába süllyedne, inkább térjünk vissza az 1750-es évek Leányvárjára.

A császár és az aulikus magyar főurak elsősorban katolikusokat telepítettek hazánkba, s így a helyi egyháztörténet reprezentálja legjobban ezt az időszakot. Az esztergomi primási levéltárban megtalálható a községről 1755-ben készült első Canonica Visitatio-ja (egyházközségi jegyzőkönyv). Ekkor még Csolnok leányegyháza (filia) volt a község.

Nyitott oldal

Álljon itt ennek az ereklyeszámba menő dokumentumnak az esztergomi ferences rendi Venczel atya szó szerinti fordítása:

„A Székesegyházi Főesperesség látogatása főmagasságú és főtisztelendő gr. keresztiszezi Csáky Miklós, Isten kegyelméből Szepesföld örökös ura, esztergomi érsek, az Apostoli Szentzsék született legátusa, Magyarország hercegprímása, ugyanannak legfőbb kancellárja, Szepes és Esztergom vármegyék legfőbb és örökös grófja, a császári és királyi felségek aktuális és legbelsőbb, a Magyar Királyi Helytartótanács magasságos államtanácsosa, továbbá a Tabula Septemviralis bírja stb. stb. jószágos rendeletére, melyet személyem, Kussanics György, apostoli protonotárius, a Boldogságos Szűz Mária Madocsai Apátágának apátja, E. M. S., a szokásos megbízólevél birtokában az 1755. évben a kánoni előírások szerint tartott meg.”

Leányvár filia templom nélkül, ugyanannak az újonnan benépesítésre került uradalomnak a birtoka, amelynek anyaegyháza van, ahonnan Csév irányában egy órára helyezkedik el. Ugyanitt minden lélek katolikus vallású, ebből a gyónásra alkalmasok száma 190, a gyermekeké pedig 66. A plébánosnak évenként juttatnak 16 forintot, 20 pozsonyi köből gabonát, ugyanannyi zabot, 3 szekér szénát, 6 öl tűzifát, szántóföldet három szántással, továbbá egy jobbágytelket. Minden egyes szántáskor befogadó-képességét tekintve 12 pozsonyi mérőig (szapu) kiterjedően. A szántások közül az egyiket ősszel, a másikat pedig tavasszal veti be, aratja le és takarítja be a termést évenként a község. Minthogy pedig a földek osztályozása elsőként kerül felosztásra, ezért a plébániai földeket és az azok szomszédságában lévőket számba venni nem lehet.

Iskolaigazgatójuk még nincs; egyébként, ha valamely funkcióra igény merül fel, a csolnoki lelkipásztor tesz szolgálatot, akinek azon stóladíj mellett, amit – miként az anyaegyházban is – beszed, egyéb meghatározott tiszteletdíja a mai napig nincs.

Megjegyzés: E plébániát gazdagabb lelki erősítéssel, vigasztalással és a nép kényelmére lehetne kormányozni, ha ez a Leányvár filia a csévi plébániához, mint közelebbi szomszédhoz lenne csatolva, és Csolnok anyaegyház ennek helyében Úny és Dág filiákat kapná meg, ahová kényelmes útja is van, és ezek alig háromnegyed órányi távolságra vannak tőle. Kivéve, hogy a plébánosnak, aki most elég, ha németül és szlovákul tud, akkor a magyart is kellene ismernie.

A visitatio „újonnan benépesítésre került urada-

lom” kitétele is igazolja, hogy a közvetlen megelőző időszakokban kerülhetett sor a telepítésekre, amely az anyakönyvi bejegyzésekkel is egybevág. 1754. július 7-én Barkóczy Margit az óbudai klarisszák apátnője levélben kéri Szentillonay Józsefet, az esztergomi érsekség vikáriusát, hogy bizza meg Kurbel József csolnoki papot a leányvári papi teendőkkal. A kérelem első mondatában olvashatjuk: „*Leányvár nevű Esztergom megyében fekvő birtokot az alapítás jogán birtoklunk, és az elmúlt évben kezdtük betelepíteni, már jelentős számú népesség lakja.*” Amint látjuk „az előző év” 1753 és „a jelentős számú népesség” pedig 190 gyónásra alkalmas, és 66 gyermekből állt. Miután az apátnő a konvent nevében is kötelezi magát a leányvári papnak adott föld műveltetésére, Kurbel József 1754-től engedélyt kap a papi teendők ellátására, hogy majd 49 év múlva 1803-ban önálló plébánosa is legyen falunknak, de ez már a következő történet.

Reményeim szerint a folytatásban megjelenhet az első immár Leányváron, 1812-ben készült, és részletesebb visitatio teljes fordítása is, az akkor már saját plébániával rendelkező községünkről. Bízom benne, hogy a dokumentáció kópiái elhelyezhetőek lesznek a templomunkban vagy a falumúzeumunkban, hiszen ezek a dokumentációk községünk történetének, és hitéletének egyik rendhagyó és fontos időszakáról szólnak.

A sok vihart átélt magyarság megmaradása igazolja a szentistváni felismerés igazságát, melynek központi gondolata, hogy létezésünket, jövőnket csak nyugat felé fordulva a kereszténység oldalán lehetett biztosítani. A 20. század elejére, miután először elvesztettük a békét, elvesztettük a háborút is, és összeomlott az 1000 éves hazánk. 1921. november 6-án Magyarország kimondja a Habsburg-ház trónfosztását, s ma az Európai uniós határnyitások időszakában nosztalgijával tekintünk vissza a Monarchiára. Ma azt tekintjük teljesítménynek, hogy minél előbb be tudjunk illeszkedni az európai népek nagy közösségébe. Reméljük, hogy felzárkózásunk Európához sikeres lesz, és jól fogja szolgálni a magyarság eljövendő boldogulását!

Leányvár, 2008. január 3.

Dr. Szakmár János

Közlemények

Az erdei iskoláról 2007 szeptemberében

Az ötödik és hatodik osztályosok az idei évet erdei iskolával kezdték, melynek helyszíne az idei tanévben Pécsvárad volt.

Iskolánkban ez a harmadik év, amikor a gyerekek erdei iskolában vehetnek részt. Nagyon jó és hasznos formája ez az oktatásnak több szempontból is: nem az iskolapadban ülve, hanem közvetlen tapasztalat útján szerezhettek új ismereteket, sok-sok élménnyel gazdagodhatnak, és ez a néhány nap kiváló alkalom az osztályközösség formálására is.

A sok-sok előny mellett, melyet az erdei iskola nyújt, óriási probléma annak anyagi vonzata. Egy színvonalas erdei iskola ára 15-20 ezer forint körül van, mely már komoly programokat is tartalmaz. Ebben még nincs benne az utazás, amely nagyobb távolság esetén meglehetősen nagy összeg.

Alkalmoszerűen jelennek meg pályázati felhívások, melyeket igyekszünk kihasználni,

ám ez semmiféle biztosítékot nem jelent. Egyéni szponzoraink is vannak, akiktől az arra rászoruló gyerekek kaptak már támogatást, ezúton köszönjük a segítségüket.

Ebben az évben komoly támogatást kaptunk a Leányvári Iskoláért Alapítványtól, melyből utazási költségünk nagyobb részét ki tudtuk fizetni. Az alapítvány a 2006-os év teljes bevételét felajánlotta erre a célra. Ezúton mondunk köszönetet azoknak, akik jövedelemadójuk egy százalékát a Leányvári Iskoláért Alapítványnak ajánlották, hiszen ez óriási segítséget jelentett számunkra.

Az erdei iskola már hagyománnyá vált, melyet szeretnénk folytatni, hogy minden gyerek részt vehessen benne. Ezért kérjük, személyi jövedelemadójuk egy százalékával továbbra is támogassák alapítványunkat!

Csernyák Attiláné

Anyakönyvi hírek

Elhunyt:

Szabó Jánosné Kálvária utca 151.

(2007. december 11.)

Kovács Istvánné Bécsi út 144.

(2007. december 24.)

Schmidt József Erzsébet utca 145.

(2007. december 25.)

Születésnapjukat ünneplik:

Sok boldogságot és jó egészséget kívánunk januárban született polgártársainknak.

Külön gratulálunk a szép kerek évfordulóhoz:

Bokor Zsigmond (60) Bécsi út 116.

Klányi Józsefné (60) Vasút utca 4.

Mezős Lászlóné (60) Erzsébet utca 106.

Schnell Hortenzia (60) Erzsébet utca 191.

Török László (70) Bécsi út 118.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik elkísérték utolsó útjára özv. Szabó Jánosné, sírjára virágot, koszorút helyeztek és osztoztak gyászunkban.

A gyászoló család

... Impresszum ...

Leányvári Újság – Leinwarter Zeitung · Leányvár község lapja · Megjelenik minden hónap 15-én · Lapzárta: minden hónap elsején · Kiadja: Leányvár község Polgármesteri Hivatala · Soksorosítás: FÉBÉ Kht. · Megjelenik 650 példányban · Főszerkesztő: Domavári Zsanett · Szerkesztők: Madar Veronika, Für Dávid · Hirdetésfelvétel a Polgármesteri Hivatalban · Hirdetések árai: egy oldal 24.000 Ft + Áfa, fél oldal 12.000 Ft + Áfa, negyed oldal 6.000 Ft + Áfa. · Lakossági apróhirdetések közzététele ingyenes. · Elérhetőség: leanyvarkepujsag@freemail.hu · Észrevételeiket, kérdéseket a Polgármesteri Hivatalban elhelyezett gyűjtőládan keresztül juttathatják el a szerkesztőségnek.

Közlemények

MEGHÍVÓ

2008. január 20-án (vasárnap) 18 órától a Leányvári Művelődési Házban az ALFRESCO KAMARAZENEKAR Újévi koncertjére

Műsoron: musical dalok, filmzenék, operett dalok és Strauss-keringők

Szólisták: Érdi Gabriella és Tóth Árpád

Jegyek már megvásárolhatók 1000,- Ft/fő-ért Érdiné Julikánál, az Ibi fodrászatban, Hamvas Andrásnál, a Művelődési házban

és az előadás napján a helyszínen.

Minden érdeklődőt sok szeretettel várunk!

MEGHÍVÓ

2008. január 26-án Kultúrházunkban tartandó TÁNCOS FALUFARSANGRA
15 - 18 óráig MINDENKI FARSANGJA

Fellépnek:

Leányvári Német Nemzetiségi Dalkör,

Leányvári Német Nemzetiségi Mini, Gyermekek, Ifjúsági és Felnőtt Néptáncsoport

Zenél a Leányvár Sramli

Belépő felnőtteknek: 200,- Ft

20 - 4 óráig FARSANGI BÁL

BÜFÉ, Tombola

Muzsikál a Leányvár Sramli

Belépőjegy: 1000,- Ft. Tel.: 30/277-4061

Sok szeretettel vár mindenkit a rendező

Leányvári Német Nemzetiségi Néptáncsoport és Zenekar

MEGHÍVÓ

SZERETETTEL MEGHÍVJUK ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT
A 2008-AS SPORT BÁLRA

2008. FEBRUÁR 2-ÁN A KULTÚRHÁZBAN 20 ÓRÁTÓL

MUZSIKÁL: SZALAY TRIÓ

BÜFÉ, TOMBOLA, BELÉPŐ 1000 FT/ FŐ

JEGYEK ELŐVÉTELLEN IS IGÉNYELHETŐK

PFLUGER ANTALNÁL (487-283) ÉS PÓCSFÖLDINÉ ÉVÁNÁL

A KULTÚRHÁZBAN

LEÁNYVÁRI JUDÓSOK